

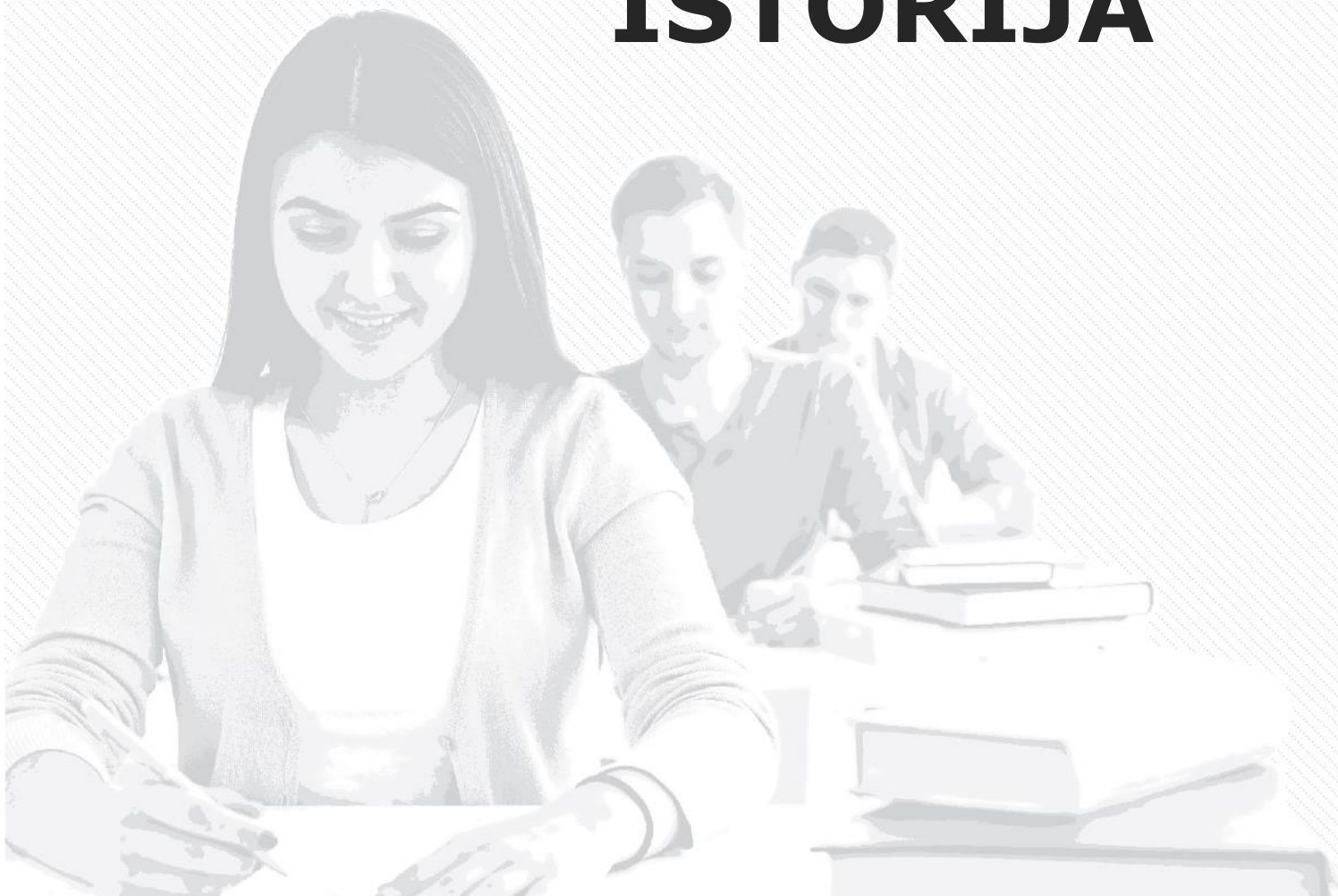
ISPITNI
CENTAR
DRŽAVNO
TAKMIČENJE 2024.

AUTOR/AUTORKA TESTA _____

RECENZENT/RECENZENTKINJA _____

PODGORICA, _____ 20 ____ GODINE

OSNOVNA ŠKOLA
ISTORIJA

UPUTSTVA ZA TAKMIČARE:

- svi takmičare počinju rad na testu u isto vrijeme i u istoj prostoriji,
- svaki takmičar sjedi sam u školskoj klupi,
- test traje sat i po (90 minuta),
- zabranjeno je lažno predstavljanje takmičara,
- zabranjeno je korišćenje mobilnih telefona tokom rada na testu,
- zabranjeno je pričati sa drugim takmičarima dok test traje,
- na klupi takmičar može da ima samo odštampan test sa pitanjima, hemijsku olovku (jednu u rezervi),
- kontrolori na testu mogu takmičarima dozvoliti da na klupi drže flašu sa vodom i papirne maramice ako procijene da je to neophodno,
- test se popunjava isključivo hemijskom olovkom (plavo ili crno mastilo),
- zabranjeno je prepravljavanje već datih odgovora, jednom upisani odgovor ili zaokruženi odgovor ne smije se prepravljati, u slučaju da se to uradi odgovor neće biti priznat,
- prije početka testa kontrolor je dužan da takmičarima saopšti pravila rada na testu i ponašanja u učionici,
- kontrolor upisuje poene i vrši druge intervencije prilikom ocjenjivanja testa hemijskom olovkom (crveno mastilo).

Dragi takmičari,

prije početka izrade testa pažljivo pročitajte svako pitanje, potom ih rješavajte.

Želimo Vam puno uspjeha u radu.

1. U cilju prikupljanja, sređivanja, objašnjavanja, kritičke obrade i analize istorijskih izvora nastao je niz pomoćnih istorijskih nauka koje služe istoričarima da što vjerodostojnije protumače prošlost.

Tvoj zadatak je: upiši na praznim linijama iza rednih brojeva i naziva pomoćnih istorijskih nauka lijeve kolone, odgovarajuće redno slovo iz desne kolone da bi dobio tačne definicije predmeta proučavanja pomoćnih istorijskih nauka.

1. Diplomatika c	a) proučava grbove,
2. Heraldika a	b) proučava pečate,
3. Sfragistika b	c) proučava povelje, akte, ugovore,
4. Numizmatika e	d) proučava računanje vremena,
5. Hronologija d	e) proučava novac.

(4 boda)

2. Na praznim linijama upiši imena autore iz Antičke Grčke i Rima koji su napisali poznata istorijska djela:

- Istorija* **Herodot**,
- Istorija peloponeskih ratova* **Tukidid**,
- Od osnivanja grada* **Tit Livije**,
- Komentari o galskom ratu* **Gaj Julije Cezar**.

(4 boda)

3. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Kralj Aleksandar III Makedonski (Veliki) sa vojskom je prešao preko Dardanela u Malu Aziju i u prvoj bici na rijeci **Graniku** (1) porazio je vojsku persijskog cara **Darija III** (2).

U sledeće dvije bitke, u Siriji kod **Isa** (3) i u Mesopotamiji kod **Gaugemale** (4) Aleksandar III je potukao vojsku persijskog cara čime je osvajanje Persije bilo završeno. Nakon ovih pobjeda za svoju novu prestonicu Aleksandar III je odredio grad **Vavilon** (5).

(5 bodova)

4. Zaokruži tačan odgovor: Koje godine se dogodila "Velika seoba naroda"?

- a) 175. g.,
- b) 275. g.,
- c) **375. g.**,
- d) 395. g.

(1 bod)

5. Razvoj i širenje monoteističkih religija jedna je od karakteristika Starog i Srednjeg vijeka.

Na praznim linijama upiši tačne odgovore:

- a) koje godine je donijet Milanski edikt? **313. g.**,
- b) koje godine se dogodila hidžra? **622. g.**,
- c) koje godine se dogodio definitivni raskol hrišćanske crkve koji će usloviti podjelu na pravoslavno i katoličko hrišćanstvo? **1054. g.**

(3 boda)

6. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Papa **Grgur VII** (1) se odazvao molbi zetskog kneza **Mihaila Vojislavljevića** (2) i godine **1077.** (3) uputio mu kraljevsku obilježja čime Zeta postaje međunarodno priznata država. Nakon proglašenja kraljevine, Zeta je od pape Klementa III dobila pravo da Barsku biskupiju izdigne u rang nadbiskupije godine **1089.** (4).

(4 boda)

7. Na praznim linijama upiši imena autora književnih i umjetničkih djela koji su stvarali u doba humanizma i renesanse:

- a) *Kanconijer* **Franćesko Petrarka**,
- b) *Utopija* **Tomas Mor** ,
- c) "Atinska škola" **Rafael Santi** ,
- d) "Tajna večera" **Leonardo da Vinči** .

4 boda)

8. **Zaokruži tačan odgovor:** koje godine je štampana prva ćirilčna knjiga Južnih Slovena u štampariji Crnojevića?

- a) 4. januar 1492.,
- b) 4. januar 1493.,
- c) 4. januar 1494.,
- d) 4. januar 1495.

(1 bod)

9. **Pažljivo pročitaj tekst:**

“Nakon što su moji pozivi da pregovaramo ostali bez odgovora sa Vaše strane, obraćam se Vašem papskom visočanstvu ovim pismom želeći da ukažem na nezadovoljstvo klera, vlastelina i seljaka koje ću ukratko izložiti. Tražim od Vas da iz ljubavi a ne prodajom za novac i zlato ‘oproštajnica od grijehova’ oslobodite vjernike čistilišta, posebno imajući u vidu da iz naših pokrajina godišnje u Rim pošaljemo oko 300.000 rajnskih guldena na osnovu raznih poreza i taksii, ne računajući na zlato i poklone koje vjernici lično odnesu tokom hodočašća. Mi smo spremni sa Vama i dalje ispovjedati našu vjeru ali smatramo da su određene reforme neophodne kako stvari ne bi izmakle kontroli. Očekujem da će ovaj dopis, koji Vam ostavljam u zamku u Vitenbergu jer se zbog lične bezbjednosti ne usuđujem da ga lično odnesem u Rim, naići na Vaše i razumijevanje Svete stolice...”

Napomena: iako je tekst izmišljen u njemu su iznijeti tačni podaci koji opisuju događaj koji će pokrenuti značajne procese u Evropi toga doba.

Na praznim linijama upiši tačne odgovore:

- a) kako se naziva vjerski pokret koji je započeo gore navedenim događajem?
Reformacija,
- b) kako se naziva dokument (dopis) koji je upućen iz Vitenberga Rimu i Svetoj stolici?
“95 teza” ,
- c) ko je autor tog dokumenta (dopisa),
Martin Luter ,
- d) u kojem vijeku je objavljen dokument (dopis),
XVI v.
- d) kako su se nazivali pristalice ovog vjerskog pokreta u Francuskoj kada se tamo proširio? hugenoti .

(5 bodova)

10. Tvoj zadatak je:

Na praznim linijama iza rednih brojeva lijeve kolone upiši početna slova ispred odgovora iz desne kolone da bi dobio tačne odgovore koji se odnose na razne pojmove koji su važili u Osmanskom carstvu:

1. has <u>e</u>	a) pravno-vjerska obrazovna institucija,
2. akča <u>d</u>	b) sudija,
3. kadija <u>b</u>	c) administrativna oblast,
4. vilajet <u>c</u>	d) srebrni novac,
5. medresa <u>a</u>	e) sultanov posjed.

(4 boda)

11. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Najreprezentativnija džamija u Crnoj Gori nalazi se u Pljevljima pod nazivom Husein-pašina džamija (1) koji je bio njen zadužbinar. Izgrađena je u drugoj polovini XVI (2) vijeka.

(2 boda)

12. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Izborom cetinjskog arhimandrita Danila Petrovića Njegoša 1697. (1) godine, Cetinjska mitropolija postala je vodeća institucija crnogorskog društva, a Danilo je postao začetnikom dinastije Petrovića. Ubrzo nakon izbora, arhimandrit Danilo hirotonisan je 1700. godine za mitropolita u gradu Pečuju (2). Između ostalog, ustanovio je sud kao instituciju državne vlasti 1713. (3) godine, a takođe je uspio obnoviti Cetinjski manastir koji je od strane Mlečana srušen 1692. godine za vrijeme Morejskog (4) rata.

(4 boda)

13. Zaokruži tačan odgovor: Za vrijeme kojeg vladara je podignut raskošni dvorac u Versaju?

- a) Anri II,
- b) Luj XIV,
- c) Luj XVI,
- d) Napoleon I Bonaparta.

(1 bod)

14. Pažljivo pročitaj tekst:

“Mi smatramo očiglednim istinama da su svi ljudi stvoreni jednaki, da ih je njihov Tvorac obdario neotuđivim pravima, da među njima spadaju život, sloboda i traženje sreće. Da bi osigurali ta prava ljudi ustanovljavaju među sobom države koje svoju pravednu vlast crpu iz saglasnosti onih kojima se vlada ... Ali kada dugi niz zloupotreba i nasilja, otkrije plan koji namjerava da ljude podvrgne potpunom despotizmu, njihovo je pravo i dužnost da zbace takvu vladavinu ... Istorija sadašnjeg kralja Velike Britanije jeste istorija neprestanih uvreda i nasilja, koje su sve imale, kao neposredni cilj, ustanovljavanje apsolutne tiranije nad ovim državama ... zato svečano objavljujemo i izjavljujemo da su narodi ujedinjenih kolonija razriješeni svake pokornosti britanskoj kruni i da su sve političke veze između njih i Velike Britanije prekinute ... mi se zavjetujemo svojim životima, svojom srećom i svojom svetom čašću da ćemo podržavati ovu deklaraciju.”

Napomena: tekst je isječak iz jednog poznatog programskog dokumenta u kojem je dio britanskih kolonija otkazao poslušnost britanskoj kruni.

Tvoj zadatak je: na praznim linijama upiši tačne odgovore:

- a) kako se naziva programski dokument?
Deklaracija nezavisnosti ,
- b) koje godine je usvojen tj. objavljen dokument?
1776. ,
- c) ko je autor najvećeg dijela tog dokumenta?
Tomas Džeferson ,
- d) koje godine je zaključen mir između kolonija i Velike Britanije (Engleske)?
1783 .

(4 boda)

15. Prosvetiteljstvo se razvilo u XVIII vijeku kao posledica privrednog razvoja i razvoja građanske klase iz čijih redova su potekli brojni naučnici, filozofi i književnici koji su donijeli nove naučne poglede na razvoj društva.

Tvoj zadatak je: na praznim linijama upiši imena autora djela iz epohe prosvetiteljstva

- a) *Društveni ugovor* Žan Žak Ruso ,
- b) *Kandid* Fransoa Volter ,
- c) *O duhu zakona* Šarl Luj Monteskje .

(3 boda)

16. Na praznim linijama upiši tačne odgovore: u XVIII vijeku dogodile su se tri diobe Poljske nakon kojih je Poljska prestala da postoji kao nezavisna država. Koje države su učestvovala u ovim diobama Poljske prisvajajući dijelove poljskih teritorija?

- a) Rusija ,
- b) Austrija ,
- c) Pruska .

(3 boda)

17. Zaokruži tačan odgovor: kako se zove period revolucionarne vlasti u Francuskoj od juna 1793. do jula 1794. godine?

- a) Pariska komuna,
- b) Zavjera jednakih,
- c) vladavina Direktorijuma,
- d) jakobinska diktatura.

(1 bod)

18. Na praznim linijama iza rednih brojeva upiši početna slova ispred navedenih događaja da dobiješ pravilan hronološki niz događaja iz vremena vladavine Petra I i Petra II Petrovića Njegoša:

- a) osnivanje senata, gvardije i perjanika, **1. b**
- b) bitka na Krusima, **2. g**
- c) ukidanje guvernadurstva, **3. c**
- d) završetak izgradnje Biljarde, **4. a**
- e) objavljivanje *Gorskog vijenca*, **5. f**
- f) otvaranje osnovne škole na Cetinju **6. d**
- g) proglas o ujedinjenju Crne Gore sa Bokom. **7. e**

6 bodova)

19. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Na skupštini šumadijskih ustanika u **Orašcu** (1) februara 1804. godine donijeta je odluka da se srpski narod pozove na ustanak pod vođstvom Đorđa Petrovića (Karađorđa). Srpski ustanici su za kratko vrijeme uspjeli nanijeti osmanskoj vojsci nekoliko poraza: na Ivankovcu **1805.** (2) godine, Mišaru i Deligradu **1806.** (3) godine, da bi prvu fazu ratovanja uspješno završili oslobođenjem Beograda **1807.** (4) godine.

Međutim, međunarodne okolnosti i nesloga među vođama ustanika uslovile su da osmanska vojska krvavo uguši ustanak **1813.** (5) godine.

(5 bodova)

20. Na praznim linijama iza rednih brojeva upiši početna slova ispred navedenih događaja da dobiješ pravilan hronološki niz događaja iz vremena vladavine Napoleona I Bonaparte:

- a) bitka kod Vaterloa, **1. b**
- b) bitka kod Marenga, **2. d**
- c) bitka kod Austerlica, **3. c**
- d) proglašenje Napoleona za cara, **4. e**
- e) mirovni ugovor sa Rusijom u Tilzitu, **5. g**
- f) bitka kod Borodina, **6. f**
- g) ukidanje Dubrovačke republike. **7. a**

(6 bodova)

21. Zaokruži tačan odgovor: koji od navedenih vladara je najduže vladao Austrijom (Habsburškom monarhijom)?

- a) Marija Terezija,
- b) Josif II,
- c) Ferdinand I,
- d) **Franc Jozef I.**

(1 bod)

22. Na praznim linijama upiši tačne odgovore: koja četiri okruga je dobila Srbija na Berlinskom kongresu?

- a) **niški,**
- b) **pirotski,**
- c) **vranjski,**
- d) **toplički.**

(4 boda)

23. Na praznim linijama upiši tačne odgovore koji se odnose na period vladavine knjaza/kralja Nikole I Petrovića:

- a) koje godine je donijet Opšti imovinski zakonik?
1888.
- b) kako se zove autor Opšteg imovinskog zakonika?
Valtazar Bogišić,
- c) koje godine je proglašen Ustav?
1905.
- d) kako se zvala nacionalna valuta ustanovljena 1906. godine?
perper.

(4 boda)

24. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Nakon što je počeo Prvi svjetski rat, Italija je na pregovorima u gradu **Londonu** (1) sa predstavnicima Antante odlučila da napusti savez sa Austrougarskom i Njemačkom i priđe Antanti. Pregovori su održani **1915.** (2) godine. U tom periodu Italijom je vladao kralj Vitorio Emanuele III iz dinastije **Savoja** (3).

3 boda)

25. Napiši tačan naziv skraćenice SSSR?

Savez (1) Sovjetskih (2) Socijalističkih (3) Republika (4).

4 boda)

26. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

Godine 1938. (1) održani su pregovori u Minhenu između predstavnika četiri sile: Njemačke (Trećeg rajha), Italije, Francuske i V. Britanije. Na toj konferenciji njemački kancelar bio je Adolf Hitler (2). Pregovori po Njemačku su bili vrlo uspješni pa je dobijena oblast Sudeta (3) koja se do tada nalazila u sastavu države Čehoslovačke (4).

(4 boda)

27. Zaokruži tačan odgovor:

Koje godine je proglašena Kraljevina Jugoslavija a država podijeljena na devet banovina?

- a) 1921. godine,
- b) 1927. godine,
- c) 1929. godine,
- d) 1931. godine.

(1 bod)

28. Na praznim linijama iza navedenih događaja upiši početna slova ispred događaja da bi dobio pravilan hronološki niz događaja iz Drugog svjetskog rata:

- a) početak ratne operacije "Barbarosa", 1. b
- b) napad Njemačke na Jugoslaviju i Grčku, 2. a
- c) bitka kod El Alamejna, 3. f
- d) japanski napad na Perl Harbor, 4. d
- e) bitka kod Kurska, 5. c
- f) potpisivanje Atlantske povelje, 6. g
- g) kapitulacija njemačke vojske u Staljingradu. 7. e

(6 bodova)

29. Dopuni rečenice tačnim odgovorima:

NATO pakt je osnovan 1949. (1) godine. Crna Gora je pristupila NATO paktu 2017. (2) godine.

(2 boda)

30. Zaokruži tačan odgovor: koje godine je Rusija izvršila aneksiju Krima?

- a) 2013. g.,
- b) 2014. g.,**
- c) 2015. g.,
- d) 2016. g.

(1 bod)

